

EUROPABEVEGELSENS INNSPILL
Høring i Stortinget 12 februar 2018
Klimastrategi for 2030 - norsk omstilling i europeisk samarbeid

Nøkkelargumenter:

- Norge bør inngå forpliktende klimasamarbeid med EU i og utenfor kvotemarkedet for å nå målene i Parisavtalen.
- EU er en ambisiøs og seriøs klimasamarbeidspartner, og har allerede overgått sine mål for utslippsreduksjoner for 2020 på 20%, samtidig som EUs økonomi har vokst stort.
- Norge må inngå en avtale om utslippskutt tilsvarende 40% i ikke-kvotepliktig sektor innen 2030.
- Juridisk bindende utslippsreduksjoner er nødvendig for en troverdig klimapolitikk. Formell tilknytning til EUs klimamål i EØS-avtalen vil forplikte og gi forutsigbarhet for alle aktører.
- Bruk av EUs kvotesystem bør ikke gå på bekostning av tydelige nasjonale målsetninger som er nødvendig for en nasjonal og felleseuropeisk grønn omstilling.
- Norges klimaforpliktelser bør gjøres juridisk bindende ved forankring i EØS-avtalens vedlegg XX.

Europabevegelsen takker for muligheten til å kommentere Klimameldingen for 2030. Vi ønsker å understreke EUs betydning som politisk aktør og viktig drivkraft i den globale klima- og miljøkampen.

Generelt mener Europabevegelsen at Paris-avtalen og EUs klimamål må legges til grunn for norsk klimapolitikk. Mens Paris-avtalen ikke er støttet av internasjonale rettsorganer, bidrar EU til forpliktende politikk og avtaleverk, blant annet gjennom rapporteringsforpliktelse til det Europeiske miljøbyrået (EEA). Et forpliktende klimasamarbeid med EU gir derfor en effektiv klimapolitikk.

Klimautslippene i EU har fra 1990 til 2016 gått *ned* med 23%, mens de i Norge har gått *opp* med over 3% i samme periode. Videre har EU redusert utslippene i denne perioden som også EU-landenes samlede BNP har vokst med 53%¹. EU viser at utslippsreduksjon og forpliktende internasjonal klimapolitikk er forenlig med langsiktig økonomisk vekst.

Europabevegelsen stiller seg derfor bak regjeringens initiativ til å samarbeide med EU i klimapolitikken frem mot 2030. Dette innebærer at Norge forplikter seg til en utslippsreduksjon på 40% i ikke-kvotepliktig sektor i perioden 2021-2030 sammenlignet med nivåene i 2005.

EUs utslippsmål for ikke-kvotepliktig sektor er basert på en solidaritetsfordeling der land med høy BNP per innbygger skal kutte mer enn land med lavere BNP. Europabevegelsen støtter dette solidaritetsprinsippet. Norge må derfor ferdigstille forhandlingene og gå inn for det foreløpige målet om 40% utslippskutt i ikke-kvotepliktig sektor. Da vil Norge ha miljøkrav på linje med EU-land som Sverige og Luxembourg.

Europabevegelsen anerkjenner at det økonomisk sett er hensiktsmessig å gjennomføre kutt der det er rimeligst og at det videre er knyttet stor usikkerhet til utslippsberegninger. Men ettersom hensikten med EUs klimasamarbeid er felleseuropeisk omstilling, må ikke bruk av EUs kvotesystem gå på bekostning av tydelige nasjonale mål. Av de totale utslippskuttene Klimameldingen presenterer (30 mill. tonn CO₂-ek) skal i utgangspunktet kun én tredjedel gjøres ved kvotekjøp (5,5-11 millioner

¹ https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/strategies/progress/docs/swd_2017_xxx_en.pdf

klimakvoter). Likevel tar Klimameldingen forbehold om at andelen kan øke hvis kuttene hjemme blir vanskelige og dyre. Å kjøpe seg fri fra klimaforpliktelser i ikke-kvotepliktig sektor må ikke undergrave det europeiske systemet som er bygget på solidaritetstanken.

Ett av de viktigste hensynene for oss hva gjelder klimasamarbeidet mellom Norge og EU, er at de felles forpliktelsene lagt frem i denne meldingen følges opp og håndheves. Detaljer rundt dette er ikke behandlet i Stortingsmeldingen, og vi vil derfor avslutningsvis rette oppmerksomheten mot dette forholdet.

Forpliktende samarbeid innebærer det å kunne stilles til ansvar. Når Norge går inn for å følge EUs ambisiøse klimamål mener Europabevegelsen det er naturlig at det også medfører mekanismer for å håndheve disse forpliktelsene.

For å sikre gjennomføring bør Norges klimaforpliktelser gjøres juridisk bindende ved forankring i EØS-avtalens vedlegg XX som vil gi ESA myndighet til å påse at Norge oppfylder sine forpliktelser, og videre vil kunne bringe staten inn for EFTA-domstolen ved et eventuelt mislighold. Forankring av klimamålene i en bilateral avtale er ikke tilstrekkelig forpliktende og en løsning gjennom EØS-avtalens protokoll 31 innebærer ikke uten videre mekanismer for å håndheve inngåtte klimaforpliktelser. Å inngå forpliktende klimasamarbeid med EU via EØS-avtalens vedlegg XX er derfor å anse som det mest ansvarlige alternativet og vil sende et klart signal om at Norge er en troverdig partner i klimasamarbeidet med EU.

Vi ber derfor Stortinget om å sikre at klimamålene som behandles i denne Stortingsmeldingen håndheves og gjøres juridisk forpliktende.

Europabevegelsen anser kun protokoll 31 som en tilfredsstillende løsning dersom EØS-avtalens del VII kommer til anvendelse, hvilket gir ESA myndighet til å påse at Norge oppfylder sine forpliktelser, og videre vil kunne bringe staten inn for EFTA-domstolen ved et eventuelt mislighold. Dette er også en logisk konsekvens av EØS-avtalens topilarsystem.